

Andrzej Deniziak w latach 1980–82 pracował w zakładach BIAZET w Białymstoku. Należał do NSZZ „Solidarność”. Od 5 XI 82 do 2 II 83 r. był internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancerniej w Czarnem (JW nr 2198). Rzekome szkolenie wojskowe rezerwistów nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością państwa, podnoszeniem umiejętności żołnierskich a służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec wcielonych na ćwiczenia. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy.

Kazimierz Dudziński od 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Związku Spółdzielni Rolniczych „SCH” Zakład Inwestycji Budownictwa w Białymstoku. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność opozycyjną w podziemnych strukturach „Solidarności”. Współpracował ze znanymi i aktywnymi działaczami opozycji w Białymstoku, np. Stanisławem Marczukiem, Stanisławą Korolkiewicz, Jerzym Korolkiewiczem, Zdzisławem Panasewiczem, Krzysztofem Szaciłowskim. Angażował się w kolportaż niezależnych wydawnictw sygnowanych przez „Solidarność” i KPN, m. in.: „Biuletynu Informacyjnego”, „Opinii Białostockiej”, „Opinii Krakowskiej”, wydawnictw Niezależnej Oficyny Wydawniczej NOWA. Uczestniczył w wiecach, protestach antykomunistycznych, wydarzeniach patriotyczno-religijnych, w mszach za Ojczyznę. Brał również udział w przedsięwzięciach opozycyjnych organizowanych przez działaczy KPN w Białymstoku. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1980–89.

Krzysztof Filipkowski zaangażował się w działalność opozycyjną w 1980 r. Był współorganizatorem i przewodniczącym NSZZ RI „Solidarność” we wsi Gromadzyn-Wykno i Stary Gromadzyn. Od 1980 r. wchodził w skład Zarządu NSZZ RI „Solidarność” Oddział w Kolnie. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność w strukturach podziemnych. Ukrywał zagrożonego internowaniem przewodniczącego Oddziału NSZZ RI w Kolnie Jana Kozikowskiego. Kolportował wydawnictwa niezależne. Współorganizował wyjazdy na msze za

Ojczyznę do Warszawy i Łomży. Nakłaniał krewnych osób służących w ZOMO do przekonania ich, by zmienili postawę wobec działaczy opozycji. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1980–1989.

Bronisław Filipowicz prowadził działalność opozycyjną w NSZZ „Solidarność”. Współorganizował jej struktury przy Białostockim Kombinate Budowlanym. Po 13 XII 1981 r. kolportował wydawnictwa drugiego obiegu, m. in. „Biuletyn Informacyjny” NSZZ „Solidarność” oraz „Opinię Białostocką”, pisma Konfederacji Polski Niepodległej. Drukował ulotki, znaczki sygnowane przez NSZZ „S”. Uczestniczył w uroczystościach religijnych, a także manifestacjach rocznicowych i patriotycznych organizowanych pozostającą w podziemiu opozycję. Współpracował z ks. Stanisławem Suchowolcem – kapłanem białostockiej „S”, a także ze Stanisławem Marcukiem – przewodniczącym ZR NSZZ „S” Region Białystok oraz działaczami KPN: Stanisławą i Jerzym Korolkiewiczami. W swoim domu przechowywał sztandar NSZZ „S” Białostockiego Kombinat Budowlanego. W działalność opozycyjną zaangażowany był do czerwca 1989 r.

Wincenty Gawrysiak był aktywnym działaczem NSZZ RI „Solidarność” oraz Ruchu Obrony Świadomości Narodowej i Chrześcijaństwa. W latach 1982–89 angażował się w sporządzanie i kolportaż podziemnych wydawnictw na terenie gminy Brańsk (obecnie gmina Rudka).

Marian Czesław Gromak od 1979 r. był zatrudniony w PKS w Białymstoku, placówce w Dąbrowie Białostockiej. Należał do NSZZ „Solidarność”. W 1980 r. był członkiem komitetów strajkowych w zakładzie pracy zarówno podczas strajku w Białymstoku, jak i w Dąbrowie Białostockiej. Pełnił funkcję zastępcy, a następnie przewodniczącego Terenowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w Dąbrowie Białostockiej. Po wprowadzeniu stanu wojennego został internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancerniej w Czarnem (JW nr 2198) 5 XI 82 r. Szkolenie wojskowe rezerwistów w powyższej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością państwa lub podnoszeniem umiejętności wojskowych, była natomiast środkiem w walce z opozycją i dotkliwą

represją polityczną. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. 2 II 83 r. Marian Czesław Gromak został skreślony z ewidencji po odbyciu ćwiczeń wojskowych.

Romuald Kozak był pracownikiem Oddziału Osobowego PKS w Białymstoku, przewodniczącym Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w tym zakładzie pracy i organizatorem akcji strajkowych. Rozpracowywany przez organa bezpieczeństwa w latach 1980–84. Od 5 XI 82 do 2 II 83 r. był internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancерnej w Czarnem (JW nr 2198). Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością kraju, a jedynie służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec powołanych na ćwiczenia. Celem powołania rezerwistów na niniejsze ćwiczenia była izolacja przeciwników politycznych. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy.

Ryszard Kozikowski był pracownikiem Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Białymstoku oraz działaczem NSZZ „Solidarność” w Białymstoku – pracował na etacie sekretarza NSZZ „S” w tym przedsiębiorstwie. W stanie wojennym zajmował się organizowaniem zbiórek pieniężnych na rzecz osób represjonowanych i ich rodzin. W związku ze swoją działalnością Ryszard Kozikowski 5 XI 82 r. został internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancерnej w Czarnem (JW nr 2198). Rzekome szkolenie wojskowe rezerwistów nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością państwa, podnoszeniem umiejętności żołnierskich a służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec wcielonych na ćwiczenia. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom,

rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. 2 II 83 r. został skreślony z ewidencji po odbyciu ćwiczeń wojskowych.

Ireneusz Krajewski był aktywnym działaczem i członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Fabryce Wyrobów Runowych „Agnella” w Białymstoku. W czerwcu 1981 r. był delegatem na I Walny Zjazd NSZZ „Solidarność” Region Białystok. Po wprowadzeniu stanu wojennego 5 XI 82 r. został internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancerniej w Czarnem (JW nr 2198). Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością kraju, a jedynie służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec powołanych na ćwiczenia. Celem powołania rezerwistów na niniejsze ćwiczenia była izolacja przeciwników politycznych. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. 2 II 83 r. został zwolniony po odbyciu ćwiczeń wojskowych.

Zdzisław Kulesza był działaczem NSZZ RI „Solidarność” w gminie Kulesze Kościelne. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność w strukturach podziemnych. Angażował się w kolportaż podziemnych wydawnictw oraz akcje plakatowe. Uczestniczył w spotkaniach konspiracyjnych działaczy „Solidarności”. Brał udział w demonstracjach antykomunistycznych, wydarzeniach patriotyczno-religijnych, m. in. w Warszawie, na Jasnej Górze. Działalność tę prowadził do 1989 r.

Kazimierz Kurzynowski wstąpił do NSZZ „Solidarność” w Białostockim Kombinaście Budowlanym 9 II 81 r. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność w strukturach podziemnych. Angażował się w kolportaż niezależnych wydawnictw, m.in. „Biuletynu

Informacyjnego”, „Opinii Białostockiej”. Uczestniczył w wiecach, protestach i demonstracjach antykomunistycznych oraz wydarzeniach patriotyczno-religijnych, m. in. w mszach za Ojczyznę. Brał udział w przedsięwzięciach opozycyjnych organizowanych przez działaczy KPN w Białymstoku. Współpracował z czołowymi działaczami opozycji w Białymstoku, np. Stanisławem Marczukiem, Stanisławą Korolkiewicz, Jerzym Korolkiewiczem, Bronisławem Filipowiczem. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1981–89.

Ireneusz Marczuk był członkiem NSZZ „Solidarność” w Fabryce Mebli w Białymstoku. Po wprowadzeniu stanu wojennego 5 XI 82 r. został internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancerniej w Czarnem (JW nr 2198). Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością kraju, a jedynie służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec powołanych na ćwiczenia. Celem powołania rezerwistów na niniejsze ćwiczenia była izolacja przeciwników politycznych. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. Z internowania zwolniony został 2 II 83 r.

Zbigniew Puksza był pracownikiem Zakładu Energetycznego w Białymstoku, członkiem NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego zajmował się kolportażem nielegalnych wydawnictw. 5 XI 82 r. został internowany w obozie wojskowym w 28. Pułku Czołgów Średnich 20. Dywizji Pancerniej w Czarnem (JW nr 2198). Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością kraju, a jedynie służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec powołanych na ćwiczenia. Celem powołania rezerwistów na niniejsze ćwiczenia była izolacja przeciwników politycznych. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych

w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy. Z internowania zwolniony został 2 II 83 r. W 1988 r. był inicjatorem reaktywowania NSZZ „Solidarność”, natomiast w 1989 został członkiem jej Komitetu Założycielskiego.

Henryk Roszkowski w latach 1980–81 należał do NSZZ „Solidarność” przy Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Łapach, a także działał w NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w gminach Poświętne oraz Sokoly. Po ogłoszeniu stanu wojennego prowadził działalność konspiracyjną. Angażował się w kolportaż ulotek oraz wydawnictw drugiego obiegu. Brał także udział w uroczystościach religijno-patriotycznych w Suchowoli, Sokolach, Białymstoku, Warszawie oraz demonstracjach organizowanych przez podziemne struktury opozycji. Jego antykomunistyczna postawa była powodem szykan w pracy oraz rewizji przeprowadzonych w miejscu zamieszkania. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1980–89.

Janusz Jerzy Sulewski był członkiem NSZZ „Solidarność” w Fabryce Przyrządów i Uchwytów Ponar-Biał w Białymstoku oraz delegatem na Walny Zjazd NSZZ „Solidarność” – Region Białystok w czerwcu 1981 r. W związku z działalnością związkową był internowany od 5 XI 82 do 2 II 83 r. w Wojskowym Obozie w Budowie k. Złocieńca. Szkolenie wojskowe rezerwistów w tej jednostce nie miało nic wspólnego z realizacją zadań związanych z obronnością kraju, a jedynie służyło walce z opozycją i było dotkliwą represją polityczną wobec powołanych na ćwiczenia. Celem powołania rezerwistów na niniejsze ćwiczenia była izolacja przeciwników politycznych. Osoby powołane w celu odbycia ćwiczeń lub do zasadniczej służby wojskowej były poddawane przesłuchaniom, rewizjom i innym szykanom, były też zmuszane do ciężkiej i często bezsensownej pracy. Poddawano ich ponadto (podobnie jak osadzonych w ośrodkach internowania) indoktrynacji politycznej prowadzonej przez wojskowy aparat polityczno-wychowawczy.

Pośmiertnie

Franciszek Bronisław Duchnowski w latach 1981–89 działał w opozycji antykomunistycznej. Był współzałożycielem „Solidarności” Rolników Indywidualnych w gminie Sokoly. Brał udział w licznych

spotkaniach związkowych. Uczestniczył w wiecach i strajkach w całym kraju. Po ogłoszeniu stanu wojennego został członkiem Podziemnego Komitetu Solidarności, który został powołany przez Jana Beszotę Borowskiego. Uczestniczył w mszach za Ojczyznę w Sokolach, na Żoliborzu i w Częstochowie. Brał udział w akcjach ulotkowych w swojej gminie.

Teresa Feszler w latach 1981–89 aktywnie współdziałała z osobami zrzeszonymi w strukturach NSZZ „Solidarność” w Zambrowie. W 1982 r. pośredniczyła w udzieleniu pomocy internowanemu działaczowi „Solidarności” Jerzemu Ćmielewskiemu, którego stan zdrowia szybko się pogarszał. Podjęła się przekazania listu działaczy opozycji przetrzymywanych w Suwałkach do Prymasa Polski Józefa Glempa w sprawie przeniesienia chorego do ośrodka odosobnienia o lżejszym rygorze. Udzielała również pomocy materialnej osobom represjonowanym z powodów politycznych. Zaangażowała się w kolportaż podziemnej prasy i ulotek. We własnym mieszkaniu, razem z mężem Lechem Feszlerem, przechowywała wydawnictwa niezależne, które wypożyczała zaufanym osobom. Uczestniczyła w spotkaniach działaczy opozycji w Zambrowie. W grudniu 1984 r. przewiozła do Kościoła pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie sztandar zambrowskiej „Solidarności”, gdzie był przechowywany do 1989 r. Od 1985 r. współorganizowała solidarnościowe pielgrzymki na Jasną Górę, wyjazdy na msze za Ojczyznę do Kościoła p.w. św. Stanisława Kostki w Warszawie, coroczne Zambrowskie Piesze Pielgrzymki do Hodyszewa będące podziękowaniem za Porozumienia Sierpniowe.

Ewa Sadowska została zatrzymana 4 II 82 za wykonywanie i kolportaż ulotek oraz plakatów sygnowanych przez Augustowską Grupę Oporu, a następnie tymczasowo aresztowana i osadzona w Areszcie Śledczym w Olecku. Ponadto oskarżono ją o wywieszenie 2 II 82 r. na tablicy ogłoszeń w miejscu pracy – Odzieżowej Spółdzielni Pracy w Augustowie – wiersza zatytułowanego „Wódz Patriota”, który miał szkalować naczelne organy państwa oraz Wojsko Polskie. 10 III 82 r. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na sesji wyjazdowej w Suwałkach skazał ją na karę 3 lat pozbawienia wolności i utratę praw publicznych na 2 lata. Wyrok odbywała w Areszcie Śledczym w Białymstoku oraz Zakładzie Karnym w Bydgoszczy–Fordonie. Wyrokiem z 11 II 83 r. Sąd Najwyższy – Izba

Wojskowa uchylił ww. wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpatrzenia Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w Białymstoku, który przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Augustowie. Sąd Rejonowy w Augustowie wyrokiem z 31 III 83 r. uchylił karę ww. Wolność odzyskała 6 IV 83 r.